

ANNI LASTEAIA KESKKONNAÜLEVAATUS JA PARENDUSTEGEVUSED 2022-2023

Keskkonnaülevaatus viidi läbi 26. september – 13. oktoober 2022. Keskkonnaülevaatusesse kaasati lasteaia töötajad, lapsevanemad ja lapsed. Töötajate ja vanemate arvamust küsiti läbi elektroonilise küsitluse veebikeskkonnas. Laste keskkonnaülevaatuse küsimustikud viidi läbi Muumide ja Pätude rühma laste seas. Lapsed olid vanuses 2-7 aastast.

VALDKOND	HETKESEIS	PARENDUSTEGEVUSED	AEG	VASTUTAJA
1. Info, teavitamine ja kaasamine	Majja sisenev külaline saab infot, et oleme liitunud Rohelise kooli programmiga (stend ukse juures, Roheline lipp majal).	Rohelise kooli stendi täiendamine programmi tegevustega.	vastavalt teemade vahetumisele	Rohelise kooli töörühm
	Lapsevanemad on teadlikud, et meie üheks prioriteediks on keskkonnaharidus ja keskkonnasõbralik käitumine.	Rohelise lipu kasutamine laste programmi üritustel ning tegevuste ja projektide kajastamisel.	oktoober 2022 – august 2023	õpetajad
	Vanematel on võimalik osaleda keskkonnahariduse kujundamisel lasteaias läbi töörühma kuulumise, ürituste, väljasõitude.	Postituste tegemine Rohelise kooli võrgustiku Facebooki lehel.	min 3-4x õppeaastas	õpetajad
	Töötajad osalevad keskkonnahariduse kujundamisel lasteaias (jäätmete sorteerimine ja vähendamine, vee ja elektri kokkuvõtte, aia eest hoolitsemine, õppekäigud, üritused, keskkonnatöörühmas osalemine).			
	Vanemate hinnangul on lapsed mõistnud, et väärtustame keskkonnahoidu.			
	Lasteaia kodulehel on olemas ajakohane info programmi kohta ning programmi tegevusi kajastav blogi teemade kaupa.			
	Lasteaial on Rohelise lipu tunnustus ning majal lehvib Roheline lipp, samuti on majas väljas laualipud.			
	Õppekavas, lasteaia tegevuskavas ja rühma			

	tegevuskavades kajastub Rohelise kooli ja keskkonnahariduse teema.			
	Kogemuste jagamine Rohelise kooli võrgustikus.			
2. Elurikkus ja loodus, õueala	Õueala elurikkuse suurendamiseks on istutatud aias taimi ja külvatud seemneid, toidetud linde, külvatud niidutaimede ala, toas hoolitsetakse toataimede eest ja paljundatakse neid.	Õues kasvavate puu-, põõsa, püsilillede, -taimede siltide uuendamine.	aprill-mai 2023	Rohelise kooli tööühm
	Toimub lindude talvine toitmine. Rühmade akende taga on lindude toidumajad, lindudele riputatakse talvel toitu puudele/põõsastele.	Liigirikkuse (taimed, lilled) suurendamine lasteaia õuealal.	märts-august 2023	Rohelise kooli tööühm
	Lasteaia õuealal on lindude pesakastid, jooginõud lindudele, siilile.	Elurikkuse suurendamine lasteaia siseruumides.	märts-aprill 2023	Rohelise kooli tööühm
	Lastele tutvustatakse erinevaid taime- ja loomaliike, putukaid.			
	Lastega koos istutatakse, külvatakse seemneid, rajatakse peenraid, hoolitsetakse taimede eest.			
	Toalillede sildid on uuendatud.			
	Õuealal on loodud võimalused aktiivseks liikumiseks, ronimiseks ja mängimiseks.			
	Viiakse läbi õuesõppe tegevusi ja uuritakse loodust, tehakse õppekäike metsa ja parki.			
	Lapsed oskavad nimetada õuealal elavaid loomi, linde, putukaid.			
	Lapsed oskavad nimetada lasteaia õuealal kasvavaid taimi, puid ja põõsaid.			
	Uuendatud on putukahotell, lisandunud on kartulikasvatamise kast.			
3. Kliimamuutused	Pöörame tähelepanu toidujäätmete	Täiendavate võimaluste uurimine	november 2022-	Rohelise kooli

	vähendamisele. Lapsi motiveeritakse toitu maitsuma ja sööma, Muumide rühmas saavad lapsed ise toitu tõsta.	toidujäätmete vähendamiseks.	jaanuar 2023	töörühm
	Vanemad on lastega arutanud, miks ei tohi toitu raisata.			
	Aed- ja köögiviljapeenarde väetamiseks kasutame komposti.			
	Kasvatame ise maitsetaimi.			
	Menüüs on vähemalt kord nädalas kalatoidud ja kord nädalas taimetoit.			
	Valmistame koos lastega lasteaia aiasaadustest toitu.			
	Korraldame degusteerimisi.			
	Kompostime ja kogume toidujäätmeid muudest jäätmetest eraldi biolagunevate jäätmete hulka.			
4. Energia	Töötajad jälgivad tööl olles teadlikult energia kasutamist (tulede kustutamine, soojuse reguleerimine).	Jälgida tulede kustutamist laste poolt.	pidev	Rohelise kooli töörühm
	Vanemad on lastega arutanud, kuidas energiat kokku hoida.	Sooja kampsuni päeva korraldamine.	veebruar 2023	Rohelise kooli töörühm
	Lastele selgitatakse energia säästliku kasutamise vajalikkust ning selle tulemusena kasutavad lapsed vett ja elektrit säästlikumalt.			
	Tuled on kustutatud valge päevaga või kui ruumis kedagi pole.			
	Arvutid ja seadmed on välja lülitatud, kui neid ei kasutata.			
	Rühmaruumides on parajalt soe.			
	Valgustid on energiasäästlikud (LED).			
	Suured aknad ja mitu akent ruumis			

	valgustavad ruume päevavalgusega.			
	Koostatud on elektri- ja gaasikulu aastati võrdlev tabel, toimub ressursikulu analüüs.			
	Lapsed lülitavad mänguasja patarei kohe välja, kui nad nendega enam ei mängi.			
5. Globaalne kodakondsus	Lapsed saavad lasteaias teadmisi eesti tähtpäevadest, rahvakommetest ja traditsioonidest.	Eesti muinasjuttude ja vanasõnade tutvustamine lastele.	märts 2023 (emakeelepäev)	õpetajad
	Lastele tutvustatakse teisi rahvaid ja kultuure, korraldatakse teemanädalaid.	Lastevahelised sõbralikud suhted, sallivus.	pidev	õpetajad
	Lapsed jagavad teistega oma reisimuljeid ja näitavad reisivilte.			
	Rühmaruumis on lastele uurimiseks seinal maailmakaart.			
	Lastele selgitatakse, et inimesi ei tohi halvustada nende päritolu, kehalise eripära, või muude teistest inimestest erinevate omaduste tõttu.			
	Rakendame „Kiusamisest vaba lasteaed” meetodikat.			
	Erivajadusega lapsed on kaasatud eakohase arenguga laste hulka.			
	Rühmade aasta tegevuskavadesse on planeeritud teiste maade ja rahvaste teema.			
	Korraldame heategevusüritusi.			
6. Tervis ja heaolu	Lapsed söövad lasteaias tihti puuvilja, salateid ja muud tervislikku (puu-, aed- ja juurvili vahepalaks).	Õppetegevustes anda lastele rohkem liikumisvõimalusi (sirutuspausid).	pidev	õpetajad
	Lasteaias pakutav toit on tervislik.			
	Lasteaias pööratakse tähelepanu tervislikule toitumisele.			
	Vesi on lastele vabalt joogiks kättesaadav			

	kogu aeg.			
	Rakendame õuesõpet.			
	Päevakava võimaldab lastel palju liikuda (käime palju õues, korraldame spordipäevi).			
	Lastele on selgitatud, kuidas õigesti käsi pesta, kraanide juures on skeemid.			
	Lastel on võimalik iga päev õues mängida.			
	Lastega viibitakse aastaringselt kaks korda päevas õues.			
	Liikumistegevused toimuvad aeg-ajalt õues.			
	Korraldame jalutuskäike, õppekäike lasteaia ümbruses, matku.			
	Lastel on õuealal võimalik rattaga sõita.			
	Lastele meeldib lasteaias olla.			
	Kui lapsel on lasteaias mõni mure, saab ta sellest kellegagi rääkida.			
	Korraldame spordipäevi vähemalt kaks korda aastas.			
7. Meri ja rannik	Räägime lastele veelindude toitmise kahjulikkusest.	100% loodussäästlike puhastusvahendite kasutamine.	alates veebruar 2023	direktor
	Käsitleme õppetöös mere ja rannikuga ning veekogudega seotud teemasid.			
	Käime lastega õppekäikudel veekogude ääres (tiik, jõgi). Õpime tundma vee-elustikku.			
	Koristamisel ja nõude pesemisel on osaliselt kasutusel loodussäästlikud puhastusvahendeid.			
8. Prügi ja jäätmed	Sorteerime paberit ja pappi, pakendeid ja biolagunevaid jäätmeid muust prügist	Olemasolevate vahendite ja materjalide kasutamine uute ostmise	pidev	õpetajad

	eraldi.	asemel.		
	Kompostime biolagunevaid jäätmeid.	Õpetada lastele, miks on vaja jäätmeid sorteerida ja mis sorteeritud prügist saab (Pätude rühm).	aprill 2023	
	Kompostime lastega sügiseti puulehti.			
	Biolagunevad aiajäätmed viime jäätmejaama.			
	Kogume eraldi ohtlikke jäätmeid.			
	Vähenenud on tekkivate olmejäätmete hulk.			
	Rühmas on prügikast, mis võimaldab lastel jäätmeid sorteerida.			
	Meisterdamiseks kasutame looduslikke ja jääkmaterjale, taaskasutame.			
	Võtame osa maailmakoristuspäevast.			
	Võtsime osa digikoristusnädalast.			
	Lapsevanemad on teadlikud, et lasteaias sorteeritakse jäätmeid.			
	Õpetame lastele jäätmete sorteerimise vajalikkust.			
	Oleme lastega arutanud, kuidas tekiks vähem jäätmeid.			
	Vanemad lapsed teavad, miks on vaja jäätmeid sorteerida ja mis sorteeritud prügist saab.			
	Kasutame paberit säästlikult, prindime ja paljundame kahepoolselt, ühepoolselt kasutatud paberi kogume eraldi ja kasutame hiljem.			
	Prügikaste on majas ja õuealal piisavalt, prügikastid on töötajate ja lapsevanemate hinnangul leitavad.			

9. Transport	Lasteaias soovitatakse kasutada keskkonnasõbralikke liiklemisviise (liikumisnädal).			
	Lasteaia lähedal elavad lapsed tulevad lasteaeda jalgsi või jalgrattaga.			
	Lastele tutvustatakse erinevaid transpordivahendeid ja liiklemisviise ning nende kasulikkust tervisele ja mõju keskkonnale.			
	Korraldame liiklusnädalalaid.			
	Lasteaeda on võimalik tulla rattaga, võtta lasteaeda oma ratas kaasa ja sõita sellega õuealal.			
	Linnapiires liikudes kasutame lastega liiklemiseks ühistransporti, kui jalgsi pole võimalik.			
10. Vesi	Lapsed teavad, mis saab kasutatud veest.	Õpetada lastele, kust tuleb kraanivesi.	vastavalt teemadele	õpetajad
	Lapsed teavad, kuidas peab käsi pesema, nii et liialt palju vett ei kuluks.	WC loputuskastide jälgimine.	pidev	Rohelise kooli tööühm
	Vanemad on lastele selgitanud, kuidas vett säästlikult kasutada.			
	Katseaia kastmiseks kogutakse suvel vihmavett.			
	Käte pesemisel õpetatakse lapsi vett säästlikult kasutama.			
	Lastele selgitatakse vee säästmise vajalikkust.			
	Töötajad jälgivad tööl olles teadlikult vee säästlikku kasutamist.			
	Õppetöös käsitletakse vee ja eluslooduse vahelisi seoseid.			

	Koostatud on veekulu aastati võrdlev tabel, jälgitakse veetarbimist.			
	Kraanidele on paigaldatud vett säästvad aeraatorid.			

RESSURSIKULU ANALÜÜS 2020-2022

Vee ja elektri tarbimine 2020-2022 ja gaasi tarbimine 2021-2022 Anni Lasteaias										
vesi	2020	2021	2022	elekter	2020	2021	2022	gaas	2021	2022
	m ³	m ³	m ³		kWh	kWh	kWh		m ³	m ³
jaanuar	16	12	12	jaanuar	356	278	268	jaanuar	483	509
veebruar	15	11	11	veebruar	265,5	242	206	veebruar	455	376
märts	9	12	14	märts	200,8	239	217	märts	428	390
aprill	6	13	14	aprill	136,92	213	209	aprill	305	291
mai	14	16	13	mai	191,55	237	235	mai	183	151
juuni	14	11	11	juuni	140,92	138	152	juuni	33	40
juuli	8	8	7	juuli	171,49	122	109	juuli	23	30
august	11	11	8	august	159,84	157	143	august	35	33
september	14	13	17	september	226	230	207	september	214	178
oktoober	19	13		oktoober	271	241		oktoober	261	
november	13	14		november	293	278		november	407	
detsember	12	10		detsember	283	257		detsember	560	
	151	144	107		2696,02	2632	1746		3387	1998
keskmine	13,3	12		keskmine	274,1	219,3		keskmine	282,25	
vesi: aprill 2020 viiruse tõttu vähe lapsi ja juulis 2020 kaks nädalat lasteaed suletud										
elekter: juuli 2020 remondi tõttu igapäevaselt sees elektriline niiskusekogu										